

Pamięć o bohaterach rewolucji 1905 roku.

22.06.2022 14:39 Andrzej Janecki / BAM

kategoria: **Tożsamość i tradycja**

W rocznicę wybuchu walk na ulicach Łodzi, nazywanym powstaniem łódzkim (22 czerwca 1905 r.) na Wzgórzu Niepodległości w parku im. Józefa Piłsudskiego władze miejskie, harcerze oraz przedstawiciele organizacji społecznych i kulturalnych złożyli kwiaty.

Harcerze pod pomnikiem Czynu Rewolucyjnego w parku im. Piłsudskiego (fot. A. Janecki / UMŁ)

- Rewolucja 1905 roku ma wielkie znaczenia łódzkiej tożsamości. Wtedy - właśnie robotnicy dokonali połączenia haseł społecznych, takich jak prawa pracownicze, 8 - godzinny dzień pracy z postulatami narodowymi i walką o niepodległość Polski. Nic dziwnego zatem, że już polskie rządy u zarania niepodległości w 1918 roku, przynajmniej w podstawowym wymiarze przyjęły postulaty robotnicze z 1905 roku za własne - powiedziała podczas uroczystości wiceprezydent Łodzi Małgorzata Moskwa-Wodnicka.

Jacek Wystop, inicjator odnowy Wzgórza Niepodległości przypomniał, że w tym miejscu była w czasach rewolucji 1905 roku strzelnica garnizonowa, na której dokonywano egzekucji bojowców. Ziemia z tego miejsca posłużyła do usypania wzgórza, na którego szczycie posadzono dąb. W 2019 roku ustawiono trzy tablice, wpisujące czyn rewolucjonistów 1905 roku w ciąg powstań narodowych.

Kwiaty i znicze spoczęły również pod pomnikiem Czynu Rewolucyjnego.

Rewolucja 1905 roku - to wydarzenie ważne w historii dwudziestowiecznej Polski i z pewnością jedno z ważniejszych w historii Łodzi. Był to masowy zryw społeczny i narodowy, w który zaangażowały się dziesiątki tysięcy robotników.

Walczono o zmiany polityczne, ustanowienie republiki demokratycznej, wolność słowa i wyznania czy zaprzestanie rusyfikacji. Demonstrowano i strajkowano, domagając się godnych warunków pracy i życia. Żądania ekonomiczne zakładały m.in. skrócenie dnia pracy do 8 godzin, ubezpieczenie pracowników na wypadek starości, od nieszczęśliwych wypadków czy śmierci, ustanowienie pomocy lekarskiej dla pracowników oraz ich rodzin, a w końcu -

możliwość zrzeszania się w związkach zawodowych.

Ponad podziałami walczyli wspólnie robotnicy różnych wyznań i narodowości: Niemcy, Polacy i Żydzi. W zrywie lat 1905-1907 wzięło udział trzech późniejszych prezydentów międzywojennej Łodzi: Aleksy Rzewski, Bronisław Ziemięcki i Jan Kwapiński.

Najważniejszym wydarzeniem doby rewolucji w Łodzi było z pewnością powstanie łódzkie, trwające od 22 do 24 czerwca 1905 roku. W mieście stanęło około stu barykad. W nierównej walce z wojskiem rosyjskim wzięły udział tysiące mieszkańców. Punktem zapalnym, który doprowadził do eskalacji gniewu, była wieść o śmierci robotników żydowskich, rannych w trakcie napaści wojska na pokojowy pochód z 18 czerwca. Pogłoska mówiła, że władze pochowały ciała robotników nocą w bezimiennych grobach, ze strachu przed tłumną manifestacją, do jakiej z pewnością doszłoby na pogrzebie. W Łodzi zawrzało. Wybuchł strajk powszechny i ulicami miasta przeszedł stutysięczny tłum śpiewający pieśni rewolucyjne. Na skrzyżowaniu ulicy Piotrkowskiej z ulicami św. Karola i Pustej (Żwirki i Wigury) demonstrantów zaatakował oddział kozaków. Było wielu zabitych i rannych. Następnego dnia w Łodzi stanęły barykady.

Władze carskie do pacyfikacji skierowano sześć pułków piechoty, dwa pułki kawalerii oraz pułk kozaków. Najbardziej krwawe walki odbyły się na barykadach wzniesionych na rogu ulic Wschodniej i Południowej, ul. Północnej, w okolicach Szosy Rokicińskiej (al. Piłsudskiego) oraz w parku Źródlika. Według danych tego dnia na pewno zginęło co najmniej 160 osób.

W dniu 24 czerwca padły ostatnie barykady na ul. Wschodniej oraz w parku Źródlika. Strajki i potyczki w wojskiem rosyjskim trwały jeszcze do 1907 roku.

